

TER BESLISSING
Aan
de minister

nota

Nota jaarbegroting 2024 Europese Unie

Directie Buitenlandse
Financiële Betrekkingen

Persoonsgegevens

Datum

22 juni 2023

Notanummer

2023-0000160304

Bijlagen

geen

Aanleiding

- Op 7 juni jl. presenteerde de Europese Commissie het voorstel voor de EU-begroting 2024. Op dit moment wordt dit voorstel behandeld in de voorportalen van de Raad met als doel het bereiken van een Raadspositie in juli. De Commissie publiceerde tevens een mededeling over de technische aanpassing van de MFK-plafonds voor 2024.
- Zoals gebruikelijk stuurt u hierover een brief aan het parlement, waarin u ingaat op het voorstel, de appreciatie en Nederlandse inzet en de budgettaire gevolgen. Deze brief is ambtelijk interdepartementaal afgestemd en intern met FEZ en IRF.

Beslispunten

- Bent u akkoord met verzending van deze brieven aan de Eerste en Tweede Kamer? Zo ja, kunt u beide brieven ondertekenen?
- Bent u akkoord met openbaarmaking van voorliggende, en voorafgaande, bijgevoegde beslisnota?

Kernpunten

- Voorgestelde Nederlandse inzet Raadspositie:
 - In de strategienota Jaarbegroting 2024 (25/05) die u van ons ontvangen hebt hebben wij de voorgenomen strategie toegelicht. Wij stellen voor deze aan te houden en, in vergelijking met eerdere jaren, minder aandacht te besteden aan het vergroten van de marges;
 - NL is voorstander van een prudente, realistische en moderne begroting, waarin de afspraken uit het MFK-akkoord gerespecteerd worden.
- Budgettaire gevolgen Commissievoorstel en technische aanpassing:
 - De budgettaire gevolgen voor de totale bni-afracht zijn in onderstaande tabel weergegeven.
 - De raming van de Nederlandse afdrachten wordt gebaseerd op de omvang van het jaarlijkse betalingenplafond uit het Meerjarig Financieel Kader (MFK 2021-2027) plus de maximale inzet van speciale instrumenten die boven dit plafond worden gefinancierd.
 - Wijzigingen onder dit plafond leiden daarom niet tot een wijziging van de raming. Wijzigingen van het plafond zelf en wijzigingen aan de inkomstenkant van de begroting kunnen wel leiden tot een verandering van de Nederlandse afdrachtenraming

Tabel 3: Gevolgen voor de raming van de NL-afrachten (in miljoenen euro)						
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<i>Technische aanpassing</i>						
Single margin instrument			84	85	87	
Speciale instrumenten	49					
Actualisatie boete-opbrengsten		-27				
<i>EU-jaarbegroting 2024</i>						
Actualisatie VK-bijdrage		75				
Actualisatie kortingcijfers		-77	-78	-80	-81	-84
Totaal (bni-afracht)	49	-29	6	5	6	-84

*een positief getal betekent een *meer* afdrachten, een negatief getal *minder* afdrachten.

Toelichting

- De verwerking van deze mutaties vindt plaats bij de Ontwerpbegroting 2024 en de centrale ISB-ronde op Prinsjesdag 2023 op de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Uit het voorstel voor de jaarbegroting 2024 valt het volgende op:
 - *Dekking rentekosten NGEU*: de stijging van de rente heeft een significante invloed gehad op de kosten van de leningen die zijn aangegaan onder NGEU. Hierdoor zijn de rentebetalingen over 2023, die in 2024 moeten worden uitgevoerd bijna met 100% gestegen (van ca. 2 miljard euro naar 4 miljard euro). De Commissie stelt voor deze stijging te financieren via de speciale instrumenten van de EU-begroting; het Flexibiliteitsinstrument en het *Single Margin Instrument*.
 - Samen met andere lidstaten denken wij na over dekkingsopties binnen de EU-begroting
 - *Public Administration*: door hoge inflatie en energieprijzen staan de budgetten onder deze begrotingscategorie volgens de Commissie onder druk. Om te voldoen aan haar wettelijke en contractuele verplichtingen en heeft de Commissie een aantal bezuinigingen doorgevoerd. Deze dekken echter de tekorten onvoldoende. Daarom stelt de Commissie inzet van het *Single Margin instrument* in voor een waarde van 177 miljoen euro.
 - Wij hebben aangegeven geen voorstander te zijn van het gebruik van speciale instrumenten voor deze structurele problematiek.
 - *De betalingenmarge* die de Commissie voorstelt voor 2024 is circa 31 miljard euro. Dit is in vergelijking met vorig jaar (4,4 miljard euro) en eerdere jaren erg hoog. Dit komt omdat een groot deel van de middelen in de cohesie- en landbouwfondsen niet uitgeven wordt in 2024 terwijl deze wel voor 2024 zijn begroot. De Commissie geeft aan dat dit een onderdeel is van de MFK-cyclus waarin programma's altijd later op gang komen (bijv. door uitonderhandelen van sectorale verordeningen, dit keer extra vertraagd door een late aanname van het MFK). De middelen zullen in latere jaren wel tot besteding komen. Deze grote betalingenmarge leidt hoogstwaarschijnlijk tot minder gerealiseerde afdrachten door NL aan de EU in 2024, maar tot hogere afdrachten in latere jaren. Het totale effect op onze NL-afrachtenraming is nu nog moeilijk in te schatten. Daarover wordt u op een later moment geïnformeerd.

Communicatie

Middels deze brief worden de Kamers geïnformeerd over het Commissievoorstel.

Politiek/bestuurlijke context

De Kamer heeft doorgaans aandacht voor de Nederlandse afdrachten aan de EU-begroting, met name in de context van de MFK-onderhandelingen die reeds zijn afgerond en het voorstel voor de herziening van het MFK dat de Commissie onlangs publiceerde. De EU-jaarbegroting krijgt doorgaans minder aandacht.

Krachtenveld

Doorgaans zijn alle lidstaten kritisch over hogere administratieve uitgaven en voorstander van naleving van begrotingsafspraken.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

TER BESPREKING

Aan

de minister

Persoonsgegevens

25/5 14:30

Directie Buitenlandse
Financiële Betrekkingen

Persoonsgegevens

nota

Europese Jaarbegroting 2024

Datum

17 mei 2023

Notanummer

2023-0000120330

Bijlagen

Aanleiding

In deze nota wordt de voorgenomen strategie ten aanzien van de Europese jaarbegroting 2024 aan u voorgelegd en wordt ingegaan op de samenhang tussen het jaarbegrotingsproces en de Mid-term Review (MTR) van het Meerjarig Financieel Kader (MFK). Bespreking van deze strategie staat op de agenda van het volgende reguliere Buitenlandoverleg.

Kernpunten

- Elk jaar wordt een jaarbegroting opgesteld binnen de wettelijke kaders van het MFK. Het MFK geeft op hoofdlijnen de jaarlijkse uitgaven weer; bij de jaarbegroting vindt hier de specifieke invulling van plaats.
- Het voorstel van de Commissie voor de jaarbegroting 2024 verwachten wij op 7 juni. Daarna (mogelijk 20 juni) verwachten we het voorstel voor de MTR.
- De budgettaire uitdagingen voor beide voorstellen zullen vergelijkbaar zijn: de oorlog in Oekraïne, defensie, gestegen rente-uitgaven van het coronaherstelfonds, hogere administratieve uitgaven (door inflatie).
- Bij onderhandelingen over de jaarbegroting (voor de Raadspositie) zette NL in het verleden in op voldoende marges om te kunnen reageren op onvoorziene omstandigheden gedurende het jaar.
- Voor de aankomende MTR zet NL juist in op flexibilisering en herprioritering binnen het MFK (afgesproken in de REA van 25 april). Met die inzet dienen eventuele extra uitgaven in principe onder het plafond te worden gedekt, daarmee gebruikmakend van de aanwezige marges.
- Daardoor ligt het inzetten op grotere marges in de jaarbegroting 2024 minder voor de hand. De Commissie zal vermoedelijk ook geen of zeer kleine marges voorstellen.
- Voor de Nederlandse inzet bij de onderhandelingen over de Raadspositie bij de jaarbegroting 2024 adviseren we dit jaar daarom anders dan de traditionele inzet:
 - We richten ons bij de beoordeling en inbreng in de onderhandelingen op de prioritaire onderwerpen die waarschijnlijk ook bij de MTR terugkomen; Oekraïne, defensie, gestegen rentekosten en hogere administratieve uitgaven.
 - We zien af van inzet op grotere marges, maar zullen een eventuele roep van andere lidstaten hiertoe wel steunen. Dit betekent dat we voor de Raadspositie in kunnen stemmen met een Commissievoorstel dat binnen de MFK-plafonds blijft.

Toelichting

Jaarbegroting

- Bijlage 1 bevat een procesbeschrijving van de Europese jaarbegroting.
- In juli wordt de Raadspositie bij het begrotingsvoorstel vastgesteld. De Nederlandse strategie hierbij was de afgelopen jaren de facto gericht op verlaging van de uitgaven (m.n. vastleggingen) ten opzichte van het Commissievoorstel met als doel de marges onder de plafonds te vergroten.
- De invloed van Nederland op de Europese jaarbegroting, en daarmee de ruimte om prioriteiten binnen te halen, is in de praktijk beperkt. Bij het vaststellen van de Raadspositie is dit vanwege tegengestelde prioriteiten van diverse lidstaten; en in de uiteindelijke triloog-onderhandeling met het EP vanwege wie er daadwerkelijk aan de onderhandelingstafel zit (voorzitterschap, en ook FR/DE).
- Internationale en diplomatieke belangen
- Besluitvorming over de Jaarbegroting vindt plaats in de Raad met QMV en in het EP op basis van een meerderheid.

Samenhang MTR en voorstel Nieuwe eigen middelen

- Op 20 juni komt de Commissie niet alleen met een voorstel voor de MTR maar ook voor nieuwe eigen middelen (NOR). De Europese Commissie heeft ook aangekondigd om in het kader van de MTR met een voorstel voor een Europees Soevereiniteitsfonds te komen. Het is nog onduidelijk wat er in deze voorstellen zal staan. Het kabinet zal ze op eigen merites beoordelen.
- Een akkoord op de MTR kan later via aanvullende begrotingen en/of de Amending Letter worden verwerkt in de EU-begroting 2024.
- De jaarbegroting moet binnen de wettelijke kaders van het huidige MFK worden opgesteld. Er kan dus waarschijnlijk geen structurele oplossing gevonden worden voor uitdagingen. Mogelijk doet de Commissie bij de MTR wel voorstellen voor structurele oplossingen.
- Naast interdepartementale voorbereiding van het NL-standpunt is er ook contact met andere lidstaten.

Internationale en diplomatieke belangen

Internationale en diplomatieke belangen
- Vanaf 1 juli neemt ES het EU voorzitterschap van SE over.

Communicatie

De Kamer wordt begin juli geïnformeerd over de inhoud van het Commissievoorstel en de Nederlandse inzet.

Politiek/bestuurlijke context

Kamer heeft doorgaans aandacht voor de Nederlandse afdrachten aan de EU-begroting, met name in de context van de MFK-onderhandelingen. De EU-jaarbegroting krijgt doorgaans minder aandacht.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing

Bijlage 1 – Proces EU-jaarbegrotingsonderhandelingen

- De onderhandelingen over de EU-jaarbegroting vinden in feite plaats in twee rondes. Als eerste doet de Commissie een voorstel (recht van initiatief) en wordt onderhandeld over de Raadspositie. Nederland trok hierbij de afgelopen jaren op met een brede groep van gelijkgestemde lidstaten (SE, DK, AT, FI, FR, DE, BE en IE; gezamenlijk een blokkerende minderheid).
- Vervolgens wordt onderhandeld door de Commissie, Raad (begrotingsautoriteit) en EP (mede-begrotingsautoriteit). Doorgaans neemt de Raad een positie aan met lagere uitgaven/grotere marges dan in het Commissievoorstel, terwijl het EP juist de uitgaven/marges fors verhoogt. De onderhandelingen monden uit in een triloofase die eindigt met de Ecofin-begrotingsraad in november.
- Over de Europese begroting wordt met gekwalificeerde meerderheid besloten in de Raad, met instemming van het Europees Parlement.
- Hieronder het reguliere schema over de onderhandelingen EU-jaarbegroting:

Periode	Wat
Januari (jaar t)	Raad stelt zogeheten budget guidelines (geen juridische waarde) op om wens richting de Commissie kenbaar te maken
Begin juni	Commissie publiceert het voorstel voor de EU begroting jaar t+1.
Juni - juli	Lidstaten behandelen Commissievoorstel in raadswerkgroep (begrotingscomité)
Halverwege juli	Raad stelt positie bij het Commissievoorstel vast. EP behandelt het Commissievoorstel in het BUDG comité.
	EP kan a) instemmen met Raadspositie of b) amendement indienen. EP kiest meestal optie b). Indien Raad niet akkoord gaat (wat in regel het geval is) start de zogeheten conciliatieperiode van 3 weken.
Eind oktober – Medio november	Conciliatieperiode: in deze periode vinden verschillende triloggen plaats tussen Raad, EP en Commissie. Tijdens deze triloggen wordt onderhandeld over een mogelijk compromis tussen Raad en EP.
Medio november	Doorgaans lukt het niet om tijdens deze triloggen tot overeenstemming te komen. Aan het einde van conciliatieperiode wordt de Begrotingsraad geagendeerd, waar Raad EP uitnodigt om nog een laatste maal met elkaar te onderhandelen. Medio november vindt de Ecofin begrotingsraad plaats. Doorgaans wordt na enkele compromisvoorstellen van de Commissie een akkoord bereikt tussen de Raad en het EP.
Januari t+1	Start nieuwe EU-jaarbegroting

Vertegenwoordiging Ecofin begrotingsraad

- De afgelopen jaren is er voor gekozen dat de PVEU Nederland vertegenwoordigt bij de Ecofin-begrotingsraad in november. De PVEU wordt ondersteund door de begrotingsattaché en door medewerkers van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Financiën.
- Het merendeel van de lidstaten vaardigt hun PV af. Een enkele lidstaat vaardigt hun staatssecretaris of minister af (vb: SE Stas, DK MFIN) .
- Hoewel de PV veel ervaring heeft met de begrotingsonderhandelingen kan het voordelen hebben om de minister af te vaardigen aangezien dit onder bepaalde omstandigheden betere toegang tot de Commissie en het voorzitterschap betekent tijdens de onderhandelingen. Daarnaast kan een minister een meer coördinerende rol spelen in de afstemming met de likeminded landen.